

MOGENS LILLEØR

Sporet¹

Havblik.

Så langt øjet rakte kunne han se bræmmen af tang. Et mørkt bælte mellem hav og sand sine steder brudt, hvor en bådebro stak ret ud. Eller kølen på en båd. Og der var stille. End ikke rødbenets forskrækkede panik lød noget sted fra. Måger mediterede på sten i vandet, svagt spejlede.

Han havde gået turen fra havnen langs kysten forbi den sidste bebyggelse hertil. Og her var udsynet frit, når vejret tillod det. Og smukt. Det åbne hav længere ude mellem øernes bratte fald i havet. Midt på dagen kunne han se færgen, og ofte et sejl som stod udad, mod det åbne.

Han fandt kikkerten frem. Afsøgte landskabet bag sig. Lod den løbe hen over engstrækningen og op i højderne. Stranden var mennesketom. Hun var der ikke.

Hun lo. Rejste sig og kom ned mod ham. Har du set lyset? råbte hun. Derude! Han vendte sig. Der glimtede ildfluer. De spillede på den blanke flade. Gik yderst ude over i skinger hvid. Han nøs. Lukkede øjnene. Det kraftige lys! Hun lo. Lyset, ja. Jeg har set dig tit. Ja, sagde han, og jeg dig. Deroppefra, hun pegede. Han kendte stedet. Han havde set hende flere gange. Set hun havde set ham. Fulgt ham. Han hende.

Klippespalten mørk, ragede op derfremme. Han måtte derop! Opad.

Han løb foroverbøjet, gik, kravlede hvor det var umuligt at gå oprejst, greb fat i græs, sten, buskes grene hvor han kunne, trak sig frem hvor det var stejlest.

---

¹ Fra Begyndelser, Borgens Forlag, 1987

Buskadset duvede let. Han nærmede sig. Buskadset duvede. Han standsede. Spalten åbnede sig. Tårnede sig op over ham. Og sort. Han trådte ud af lyset, ind. Stilheden sænkede sig med mørket. Uroen forlod ham. Kun et svagt lys kunne endnu skelnes. Hulens munding som svandt. En dyb dunken blev tydeligere nu, da lysets lyde var borte. Og en væskes brusen. Fornemmelsen af krop svandt.

I portens halvmørke stod han. Den lille fyr. Store kinder bulede ud af tyggegummi. I hånden billederne. Så gik porten op. Munden standsede sine bevægelser. Ørerne blev røde. En halvkvalt mumlen. Så vendte han sig og løb ud i gården.

Moren var det. Han krøb ind i hullet mellem muren og cykelskurene.

Farens stemme kaldte ned i gården at han skulle spise. Han blev siddende. Senere var farens stemme der igen. Nu irriteret. Så var det udelukket at gå op. Han lagde sig til rette.

Kom så ud! Lød det tæt ved. Kom så med op, du. Forskrækket tabte han billederne. Jeg ved du er derinde, kom nu ud! Tøvende kravlede han ud. Faren var allerede på vej tilbage til trappen. Han fulgte efter.

Moren beordrede ham til bordet med det samme. Maden var næsten kold ... manglede bare, hørte han hendes stemme. Bagefter blev han beordret ud at vaske sig. De havde altså ikke opdaget noget. Han nynnede shelovesyou. Så blev skuffen i kommoden trukket ud. Hjertet sank. Man kan se hvor mønterne sku' have været. Han pillede i sæben. Farens stemme lød spørgende derindefra. Han kunne ikke høre morens svar. Ville helst i seng nu. Gør dig nu færdig! Moren bankede på døren. Han tabte sæben.

Da han kravlede op i sengen kom moren ind og satte sig på kanten. Hun så på ham. Nåh, kvinderne er faldet igen! Han rødmede. Det sker ikke igen, vel? Han rødmede dybere,

mumlede et næppe hørligt næh. Moren rejste sig og sagde godnat. Og at han skulle sove godt.

Landskabet var gennemskåret af skinner. Rækker af jernbanevogne. Opmarcherede. Trak ham ned. Den dér formelig sugede ham mod sig. Han pressedes ind gennem ruden ind i modelvognens indre ...

I gården mødte han William. Fregnet stod han med sit kridt og tegnede lange streger op ad muren lige ved døren. Han havde fået kridtet af sin far. Efter skideballen. Som en trøst.

De havde bundet en stor papkasse fast oven på hjulstellet fra Palles barnevogn og bakset hele molevitten ned ad køkkentrappen til kælderens snævre mørke. Dernede i dybet rullede de så frem. De heldige inde i kassen. Den uheldige bagved skubbende og gysende.

Det afstedkom en del ballade. Dels at fælgene var uden gummiringe, dels at børnenes ængstelige og til tider frydefulde skrigen kunne høres så langt borte som på de øvre etager. Der kom klager. Viceværtten tog affære. Køretøjet blev indtaget. Og Williams far havde været en smule træt, havde råbt højt.

William tegnede en stor halvrund figur. Det er en kæmpe-mariehøne, sagde han og tegnede pletterne ind. Han tegnede selv en mage til. De hørte sammen. William råbte øvre fra cykelskurene. Han havde lavet en dinosaur. Eller noget lignende. Den stod på bagbenene med overkroppen og gabet ragende grønt op ad cykelskuret, med halen stødtandsagtig og grå i et brat knæk ud i gården. Og brølede! De tegnede træer med høje stammer. Slanger og lianer. Lange bregnelignende gevækster. Kødædere. Behårede forsultne planter parat til at forgribe sig på forbipasserende. Dyr og væsener med horn, tænder, antenner og store væmmelige øjne, og masser af græs

hen over gårdens cement. De grønne cykelskure blev saftig tæt vegetation, det grønne plankeværk skovene i horisonten. Vandposten blev til vandfaldet i det fjerne, og søen bredte sig... Han og William legede jungle.

Han for op ad trappen. William sku' vide det her! Han ringede på døren. Kom nu, kom nu, trippede han. Endelig! Kommer du ned? spurgte han, jeg har noget hemmeligt at sige dig. William ku' ikke lige nu, sku' hjælpe moren, men vilde komme senere. Så på vej ned ad trappen fik han en fin idé: han ville tegne pile på hvert trin og over gulvfladen ud ad døren hen ad fortovet ind ad porten hen til hullet mellem muren og cykelskurene. Det var deres mødested. Han krøb ind og ventede. Hvor ble' han af? Sikken tid. Så hørte han skridt nærme sig. Et stort hoved kiggede ind. Han sank. Viceværten! Hva' FANDEN er meningen knægt, brølede det, kridt over det hele, hvem tror du holder orden her, fortsatte det.

Så blev også kridtet taget fra dem. Alting blev taget fra dem. Hans flitsbue for eksempel. Og det bare fordi de brugte den i kampen mod dem ovre fra Søren's gård. De havde skudt gennem hullet i plankeværket. Vidste ikke af at have ramt nogen, men en dag stod viceværten udenfor. Og moren og faren havde set stramme ud et stykke tid.

Engang havde faren overrasket ham i køkkenet i mørket om natten. Han gumlede på en humpel rugbrød som egentlig var lagt fra til øllebrød. Faren havde ikke været vred, bare lidt mistænksom. Han havde vækket ham, da han lidt for højlydt listede ned fra køjesengens øverste. Men sulten i den tid man vokser, det er forståeligt. Så faren var gået i seng igen formående ham at han skulle se at blive færdig.

Sulten var han, derfor humplen. Men det var ikke af den grund han var kravlet ned fra sengen. Hvad faren ikke havde set i mørket var søsterens nederdel og trusser. De lå bag dø-

ren. Han havde lige nået at få nederdelen af. Trusserne havde han kun rørt ved. Det var før hændt han om natten var stået op og gået ud for at røre søsterens tøj. Og tage det på.

Han døsede. Så mærkede han en rislen gennem kroppen, lettede, sådan følte det, svævede i en gliden, først langsomt, siden hurtigere og hurtigere ned mod plankeværket. Mørket trængte op fra kælderens. Så ud gennem porten, ud på fortovet med en sitren. Der stod en gammel kone. Sort og krum i ryggen. Bevægelsen ophørte i en brusen.

Alle de store var i skole. De havde gården for sig selv hele formiddagen. Se her, råbte William ovre fra skraldespandene. De stod i to rækker ud i gården med cykelskurene på hver side. Maling. Flere dåser med rester afmåling. Orange, grå eller næsten hvid, samt smuler af rød og gul. Der var også pensler. William begyndte at hive dåser op. Der var syv. Og tre pensler. Lidt stive. De bar dem over til vandposten og forsøgte at bløde dem op. Vi maler min fars skur først, foreslog William. Indvendig. De tog fat. Malede nogle af plankerne med orange, så lidt gråt og nogle af de andre farver. Der var varmt og fugtigt inde i skuret. Snart malede de yderdøren, udvendig, og dem ved siden af. Arv hvor flot! Der gik orange striber, og røde, ned over de grønne skurdøre. Og gråt og gult hist og her. William havde spildt maling på sit lår. Han forsøgte at skrabe det af med penslen. Den blev større og større, plamagen. Bredte sig jo mere han gned. Ovre ved vandposten prøvede de med lidt vand. Det gik ikke. William blev betænkelig, det ka' ikke gå af, mumlede han og så over mod skurene de havde malet. Dét var jungle!

I dagene derefter havde der været nogen uro. Viceværten havde talt højt ude i opgangen. Faren og moren havde undskyldt flere gange. Men det var jo børn. Og smide halvfulde dåser ud... Faren havde rystet på hovedet og gnedet ham

over med terpentin, hvor han havde faet maling på sig, og spurgt hvad de dog havde tænkt på.

Det hændte også at de kravlede hen over tagene på skurene og over på garagerne i Bilhandlerens gård. Især under kampene. Lasses gård var sammen med deres mod Sørensen. Det var under en kamp de var løbet i flok fra plankeværket op på cykelskurtaget og hen over pisseoiret ned i Lasses gård. Det vil sige, han var bagest, og selv om han godt vidste taget på pisseoiret var skrøbeligt og så de andre springe over, så trådte han alligevel ned på det. Kun på kanten ganske vist. Men eftersom den knækkede og hælen sank ned måtte han støtte med venstre fod bagud for at holde balancen. Den gik igennem. Han faldt med et vådt smat! ned i pisseoirets indre. Kampen hørte op og kombattanterne stimlede sammen foran døren. Han var våd og fedtet. Smurt ind i noget stinkende stads. Stank af pis, ja og lort. Malerens lort var det! Han var landet midt i malerens lort. Den fulde maler brugte pisseoiret både til at skide i og når han sku' pisse.

Lyset flimrede. Det blev mørkt. De var under isen. Bilen kørte ud over kanten ned i det mørke vand. Han kunne se den. Han gjorde tegn. Prøvede at få kontakt. De var under isen. Han kunne se lys dér. Han drejede bilen i retning af lyset. Der stod nogen og vinkede. Bilen drejede. De havde set ham! Han dirigerede den frem mod åbningen. Her var frit vand og bredden skrånede let, så bilen sagtens kunne køre op. Kom lyset ikke nærmere? Han kunne se en vinke. Nu var han næsten ved kanten. Men lyset var derhenne. Han dirigerede bilen over mod sig. Kunne se hvordan den hele tiden nærmede sig det åbne vand. Han kunne se den smilede. De var under isen.

På flisen stod »jeg elsker dig«. Han havde skrevet kærligheds-erklæringen med megen omhu, mens hun stod med ryggen

til. William skrev oveni: »jeg elsker dig«. Så må du godt se, sagde han. Naja var lille af vækst og med sort pagehår. Hun vendte sig. HA! så har jeg to mænd! Han rødmede. William grinede. Vi er ikke rigtig mand og kone endnu.

Naja gik i samme klasse som de. Der var altså noget rart ved hende. Foruden dem var der også Lars, vidste han. Og måske flere. Men Lars havde ikke kysset hende, sagde hun. Det havde han. Og måske William. William havde set hendes hul. Men han havde kysset hende. I kælderens under hvor hun boede. Pludselig var døren gået op. En stemme havde sagt det var spisetid og bagefter mumlet så han ku' høre det dér bag døren, din horetøs! Det var sidste gang i den kælder. William havde set hendes hul. Det havde han også. Og Lars. Desværre. Ham ku' de ikke slippe af med. Det var om eftermiddagen. De orange gardiner var trukket tæt sammen. Lyset var dunkelt. Kun en lille hvid stråle trængte ind. Værelset var varmt. Først havde Lars og William stået udenfor. Hun havde vist ham det dunede hul. Så havde han trukket sine bukser lidt ned og taget den frem. Bagefter var det Lars' tur. Og så Williams. Så var søsteren kommet hjem.

En dag havde de siddet på en bænk lige ved åen. Og gået ture. Hen til et HC Andersen træ, som han kunne sidde inde i. Det kneb lidt med at få plads til hende. Så ville han pludselig ud. Sku' tisse, sagde han og gik hen bag nogle buske. Men han kunne ikke. Det var sket før. Og i skolen. I gymnastik når de sku' klatre i tovene. Når han var halvt oppe sku' han altid tisse. Hang dér med rebet mellem benene og sku' tisse. Og når han så kom derud kunne han ikke. Det var ligesådan nu.

Han kunne ikke få cyklen op. Prøvede igen og igen. Men hver gang var det som om hullet lukkede sig. Han kunne se himlen. Med skumhvide skyer. Han prøvede at løfte cyklen. Den var tung. Han asede med den. Langsomt fik han den op til kanten. Himlen var blevet lillebitte. Hullet var ikke større

end en tallerken. Træt lod han cyklen synke tilbage. Lyset strømmede ned gennem åbningen. Han stak hånden igennem. Der skete intet. Han strakte begge arme over hovedet ud gennem hullet. Lyset! Det varmede. Intet skete. Langsomt løftede han cyklen fra grunden. Støttede den på hoften. Hævede den forsigtigt. Forhjulet var tæt ved kanten. Lyset strømmede stærkere nu. Han fik fat længere nede. Nu var hjulet der. Ude i lyset. Cyklen var fri!

De cyklede tre af sted. Han var sammen med William og Paul som var ældst og som var begyndt at barbære sig. Det var pinse og Paul havde faet lov at tage nogle venner en tur op i sommerhuset. Blot et par dage for at fejre pinsen og se solen danse som man sagde. De var blevet spurgt en dag på vej hjem fra skole. OK, hvis jeg må for de gamle, havde han svaret. William var fyr og flamme. Kommer der piger? næsten råbte han. Paul måtte svare benægtende. Han havde ikke tænkt sig det sku' være sådan en tur. Lagde ekstra tryk på sådan. Om aftenen drak de øller når ikke lige de skulle tisse. Og spillede kort og fortalte vittigheder. Men ellers var det skægt nok, tænkte han da han for syvende gang stod bøjet over wc'et. Han vidste Paul ville komme om et øjeblik. Skynd dig lidt, ville han sige, jeg skal pisse. Og så ville han skyde døren op og kigge ind. Ned. Lige på... Skynd dig nu lidt, lød det udenfor. Døren gik op. Er du ikke snart færdig, jeg ska' osse til. Paul trådte ind. Kiggede. Og grinede. Nåh, det er ellers en ordentlig tår, hva'. Han tjattede ud efter den. La' vær! Tisset ramte væggen. Se nu, for helvede! Der var tis på hans bukser og sko. Paul grinede. Han var lidt fuld. De drak et par øller mere. William var søvnig og hang med hovedet og hele kroppen. Paul grinede. Det smittede. Han grinede. God nok. De baksede William ind på værelset med de to køjesenge og lagde ham i bunden af den ene. Han sov tungt allerede.

Der var stille. Han lå i den øverste køje. Det kørte rundt.

Han koncentrerede blikket om kontakten ovre ved døren. Bare han ku' falde i søvn hurtigt. Armen faldt slapt ned langs siden af sengen. Den føltes kraftsløs, så træt han var. Var der bare nogen der gad løfte den op. Han fnisede. Pludselig mærkede han en kildren i håndhulningen. Han rystede den. Det blev ved. Han flyttede den. Sover du? lød det fra Paul. Næh, svarede han og ville trække armen til sig. I det samme greb Paul hånden. Må jeg komme op til dig? spurgte han. Stilhed. Må jeg? gentog han. Må hvad? Må jeg sove hos dig? Det kildrede i hånden og ved håndleddet. Det ved jeg ikke, hørte han sin stemme svare. Jeg gør ikke noget, vi sover bare. Stilhed. Jamen hvorfor? spurgte han. Det svimlede. Slip nu min hånd. Kontakten. Hvor var den... op til dig nu, hørte han. Han brummede. Bare han ku' falde i søvn. Værelset bevægede sig. Pludselig følte han en mund mod sin. Han gled over mod væggen. Sengen knirkede. Skægstubbene stak. Med et brøl trak han knæene op under sig og sparkede alt hvad han kunne ind i mørket. Han mærkede noget blødt give efter, og med et gylp gled Paul ud over kanten ned på gulvet.

... foden skred, han forsøgte at hage sig fast i klippen, jorden, trærodder, alt hvad han passerede ned gennem den tætte vegetation. Gled. Så i den fri luft. Faldt.

Kystlinien, horisonten og de tunge skyer, lag på lag omsluttede de havet. Øen fremstod som et tonespil i grønt. Vilkårligt opdelt af småveje, asfalterede, men sjældent meget større end brede hjulspor. Skorstenens røg tegnede faner på himlen og vidnede om aktiviteter i de lave kampestensgårde. Får tussede ringlende rundt og gnavede af græsset som fugtigt og tæt strakte sig helt op til husenes fundament. Hø stod stakkevis med få skridts mellemrum. Ikke en bil, ikke en cykel. Strandskadens heftige alarm kunne høres nær ved. En regnspove for sky op, bort på flugt. Et stykke borte kunne man se en række

knejsende opretstående flade sten som herfra synede små og dog var umådeligt store. De stod i en kreds tydeligvis udmålt og rejst med præcision. Der i kredsen havde de slået teltet op. Man kan fornemme det magiske når man tilbringer natten i dens midte, havde hun forklaret. De var mødtes et par dage efter han var kommet her op med færgen. Hun tilbragte megen tid i disse egne. Havde været her i flere perioder. Sit mørke hår havde hun bundet op i en knude i nakken. Ansigtet var markeret, besad skarpe træk som forstærkedes når håret sad stramt ind mod tindingen. Ikke smuk, ikke køn, snarere dragende. Det mørke og det skarpe.

De havde cyklet ture i landskabet, besøgt nogle af de omkringliggende øer. Fulgt vejrets skiften. Og det havde været blæsende, ja. Men faktisk var det vejrets vekslen, lysets for at være præcis, som bandt ham til landskabet. Så ofte nye klange.

Aftenen var besynderlig mild årstiden taget i betragtning. Der var fugt i luften, men ingen vind, og man kunne forledes til at antage årstiden var en anden. Bålet brændte med samme lød som den nedadgående sol. Stenene kastede lange skygger mod øst.

Ikke en lyd. Kun dirrede han svagt da hun tog hans hænder mellem sine. Førte dem ind til sit bryst. Sådan sad de lidt. Så hjalp hun trøjen af ham, bukserne, alt tøjet. Afklædte sig selv. Trak ham med ud i stenkredsens midte. Lod sine fingerspidser løbe op langs hans flanker, ned langs ryggen, lænden, ned over balderne. Kyssede ham ... Han gav en lyd fra sig. Det vibrerede. Greb ham om nakken og skulderen og trak ham ned til sig. En intens varme bredte sig. Lemmet voksede og blodet hamrede og han gled ind i hende. Rystedes. Noget rev sig løs. Omsluttede ham i en kradsende, klagende brusen, og han lod gå hvad han havde i sig.

... et glimt oplyste kredsen. Stenene tegnedes skarpt i sil-

huet, en buldren fulgte umiddelbart derpå. Og så kom regnen! Beruset lod han sig gennemvaske mens mørket splintredes af lynene og regnens silen gav plads for tordenen.